

JOAN COLOMINES I LA LLENGUA
Isidor Cònsul

Joan Colomines és un d'aquests personatges peculiars de la nostra història contemporània, el retrat dels quals esdevé un llibre obert als problemes i a les sinuositats de la cultura catalana dels darrers quaranta anys. Trajectòries exemplars que enllaçaren la resistència sota la fèrula de la dictadura fins a l'exercici polític en la discreta normalitat dels darrers quinze anys. Poeta i agitador cultural contra el franquisme, el seu nom és indestruïble d'una colla d'actuacions emblemàtiques de la nostra cultura literària que ara mateix seria prolix de resseguir.

Després d'uns anys esmerçats en tasques parlamentàries, Joan Colomines ha tornat a la palestra de l'actualitat cultural arran de la publicació de La llengua nacional de Catalunya, un volum que seria bo que no passés de puntetes ni amb un excés de prudència pels aparadors de les nostres llibreries. Pel títol, és fàcil de pensar que es tracta d'un altre volum per encabir en aquest debat lingüístic i mariner de "barcos" contra "vaixells". No és així. Els trets van per un altre costat i cal remarcar-hi, sobretot, un sumari de principis polítics que li atorguen un notori valor afegit.

El llibre s'estructura en quatre capítols, el primer i el darrer dels quals aporten la càrrega política esmentada. Els altres són per esguardar el passat històric de la llengua i per donar fe de la feina legislativa i del nou marc jurídic conquerit en els darrers anys. A parer meu, la vàlua dels capítols d'intencionalitat política rau en la contundència dels plantejaments teòrics exposats. Sense complexos, Colomines parla des d'una perspectiva de Països Catalans i des de la unitat indestruïble d'una llengua que, segons dades objectives, és entesa per nou milions de persones i parlada habitualment per sis, d'aquests nou milions. De tota manera, només cinc milions la saben llegir

i les rebaixes arriben fins a una mica més del 25 % quan es parla dels que la saben escriure.

La llengua nacional de Catalunya és una radiografia del passat i del present del català: un informe coherent, encertat i recomanable. Una anàlisi de conjunt sobre un cos lingüístic de salut més aviat fràgil, però on s'afegeixen tot seguit les teràpies i remeis que poden enfortir-lo. El quart capítol dibuixa les coordenades i estratègies d'una política lingüística, de les quals en remarco especialment dues: la dinamització de l'ús social del català fins a fer-lo indispensable en els territoris on és llengua genuïna i una activa participació en el plurilingüisme europeu. L'autor dues més: refermar la unitat lingüística dels Països Catalans i exigir el reconeixement i l'impuls del plurilingüisme d'Estat.

Res a dir respecte de la unitat de la llengua. Ara bé, pel que fa al paper de l'Estat crec que no paga la pena esmerçar-hi gaires esforços ni imaginació. El centripetisme espanyol és secular com ho és, també, la seva miopia envers Catalunya. D'altra banda, ens juguem molt del nostre futur en la nova configuració d'Europa i, seguint el fil de la mateixa argumentació, crec que no s'han de gastar massa recursos en l'òptica hispana i, en canvi, sí que s'han de jugar amb tot l'entusiasme que es pugui en la nova perspectiva europea.

Isidor Cònsul